

OBSAH.

ÚVOD. PODSTATY STATISTIKY A STATISTICKÉ METODY.

	Str.
§ 1. Podstata statistické metody	1
§ 2. Idiografický a nomotetický úkon statistické metody	3
§ 3. Co je statistika?	8

ČÁST I.

STATISTICKÉ POPISOVÁNÍ SKUTEČNOSTI (IDIOGRAFICKÝ ÚKON STATISTICKÉ METODY).

Hlava I. Základní pojmy.

§ 4. Statistický soubor	11
§ 5. Měnlivost znaků	12

Hlava II. Popisování souborů s hlediska kvalitativních znaků.

§ 6. Poměrné četnosti	14
§ 7. Jiná poměrná čísla	15
§ 8. Poměrné četnosti znaků a poměrné četnosti událostí	18

Hlava III. Popisování souborů s hlediska kvantitativních znaků. Rozložení (rozdělení) četností a jeho grafické znázorňování.

§ 9. Tabulky rozložení četností	20
§ 10. Velikost intervalů a jejich hranice	23
§ 11. Rovnost intervalů	26
§ 12. Technika třídění	29
§ 13. Grafické znázorňování rozložení četností	29
§ 14. Ideální křivky četností	33
§ 15. Typy rozložení četností	33
§ 16. Mnohovrcholové rozložení četností	40

Hlava IV. Popisování souborů s hlediska kvantitativních znaků.

(Pokračování): Střední hodnoty.

§ 17. Obecný pojem středních hodnot	42
§ 18. Aritmetický průměr	43

	Str.
§ 19. Aritmetický průměr a poměrná statistická čísla	43
§ 20. Vlastnosti aritmetického průměru	45
§ 21. Způsoby vypočítávání aritmetického průměru	47
§ 22. Zvážený aritmetický průměr	56
§ 23. Různý význam aritmetického průměru se zřetelem ke tvaru rozložení četností	65
§ 24. Průměry typické a netypické	68
§ 25. Medián	71
§ 26. Modus	77
§ 27. Geometrický průměr	80
§ 28. Harmonický průměr	83
§ 29. Závěrečné úvahy o středních hodnotách	83

Hlava V. Míry variability (rozptylu).

✓ § 30. Základní pojmy. Směrodatná odchylka a průměrná čtvercová odchylka	85
§ 31. Výpočet směrodatné odchylky	89
§ 32. Směrodatná odchylka celkového souboru a směrodatné odchylky dílčích souborů	96
§ 33. Pravidlo „šesti sigma“	98
§ 34. Variační koeficient	98
§ 35. Průměrná odchylka	99
§ 36. Kvartily	99
§ 37. Míry nesouměrnosti	100

Hlava VI. Indexní čísla.

§ 38. Pojem indexních čísel	102
§ 39. Zásady sestavení cenových indexů se zřetelem k účelu, jemuž slouží	105
§ 40. Struktura indexů (obecné úvahy)	109
§ 41. Zkoušky (kriteria) vhodnosti indexních vzorců	112
§ 42. Nezávané indexy	119
§ 43. Zvážené indexy	123

ČÁST II.

STATISTICKÉ BADÁNÍ O PŘÍČINNÝCH SPOJENÍCH. (NOMOTETICKÝ ÚKON STATISTICKÉ METODY.)

Hlava VII. „Pevné“ a „volné“ příčinné spojení. Pojem pravděpodobnosti. X

§ 44. Pevné spojení a metody indukce (návodu)	129
§ 45. Podstata volného příčinného spojení a pojem pravděpodobnosti jakožto jeho charakteristiky	132
§ 46. Matematický pojem pravděpodobnosti	137
§ 47. Věta o sečítání a věta o násobení pravděpodobnosti	142

Hlava VIII. Pojem pravděpodobnosti v případě mnohosti příčin.

- § 48. Charakteristika volného spojení v případě mnohosti příčin 147
 § 49. Mnohost příčin a následků. Věta Bayesova 153

✓ Hlava IX. Zákon velkých čísel: Vztah empirických poměrných četnosti zjevů k jejich pravděpodobnostem.

- ✓ § 50. Podstata zákona velkých čísel 158
 § 51. Obecný postup matematického důkazu zákona velkých čísel. Nejpravdě-
 podobnější hodnota poměrné četnosti 160
 § 52. Binomické rozložení 167
 § 53. Vzorec Laplaceův a poučka Bernoulliho 172
 § 54. Matematický důkaz zákona velkých čísel a skutečnost 177
 § 55. Pojem modulu 180
 § 56. „Obrácení“ věty Bernoulliovy a vzorce Laplaceova 184
 § 57. Laplaceův integrál a „normální křivka“ 189
 § 58. Vlastnosti normální čili Gaussovy křivky 193

Hlava X. Volné příčinné spojení a zákon velkých čísel v případě kvantitativních znaků.

- § 59. „Zákon rozložení“ a matematická naděje 198
 § 60. Základní poučky o matematických nadějích. Střední chyba 201
 § 61. Další poučky o matematických nadějích. Matematická naděje a aritmetický
 průměr 211
 § 62. Nerovnost Čebyševova. Proměnlivá matematická naděje 214
 § 63. Poučky o matematických nadějích a Laplaceův integrál 218
 § 64. Rozmanité formulace zákona velkých čísel 224

Hlava XI. Empirické přezkoušení a podmínky platnosti zákona velkých čísel.

- § 65. Empirické přezkoušení zákona velkých čísel v oboru umělých pokusů a her 227
 § 66. Otázka platnosti zákona velkých čísel pro přirozeně probíhající zjevy
 skutečného života. Použitelnost pojmu pravděpodobnosti 232
 § 67. Podmínky „nezávislosti pokusů“ a „stálosti pravděpodobnosti“ 235

Hlava XII. Stabilita statistických čísel.

- § 68. Stabilita statistických čísel a její původní vědecká interpretace 243
 § 69. Stabilita ve světle teorie pravděpodobnosti 245
 § 70. Výsledky měření stability a jejich význam pro otázku svobody vůle . . . 247
 § 71. Závěrečné úvahy 249
 § 72. Příklad výpočtu koeficientu divergence 251

✓ **Hlava XIII. Stanovení stochastické (kolektivní) závislosti. Závislost mezi kvalitativními znaky.**

§	73. Pojem stochastické čili kolektivní závislosti mezi kvalitativními znaky	253
§	74. Základní apriorní kriteria kolektivní závislosti mezi kvalitativními znaky	254
§	75. Možnost „obrácení“ stochastické závislosti	258
§	76. Empirické charakteristiky kolektivní závislosti a jejich vztah k apriorním	262
§	77. O některých jednotných mírách kolektivní závislosti mezi kvalitativními znaky	268
§	78. Míra asociace při množném třídění	272
§	79. Statistické badání o kolektivní závislosti a indukční metody	276
§	80. Kombinační třídění čili dílčí asociace	281
§	81. Opakování bromadných pozorování	283
§	82. Metoda „porovnávání řad“	284

✓ **Hlava XIV. Stochastická čili kolektivní závislost mezi kvantitativními znaky.**

§	83. Základní pojmy	288
§	84. Elementární způsoby zkoumání korelační závislosti	289
§	85. Apriorní číselné charakteristiky stochastické čili kolektivní závislosti mezi kvantitativními znaky. Míra kontingence v případě kvantitativních znaků	302
§	86. Apriorní regresní čáry a jejich popisování. Příklad lineární regrese	303
§	87. Apriorní korelační poměr. Příklad lineární regrese	312
§	88. Normální korelace	321
§	89. Nelineární korelace	323
§	90. Empirické charakteristiky kolektivní závislosti mezi kvantitativními znaky	330
§	91. Odchytky empirických charakteristik korelační závislosti od apriorních	342
§	92. Výpočet koeficientu korelace u korelačního poměru	345
§	93. Stanovení korelace a indukční metody	356

Hlava XV. Základní pojmy z oboru korelace mezi několika znaky.

§	94. Pojem dílčí (čisté) korelace. Kombinační tabulky	359
§	95. Apriorní charakteristiky dílčí korelace. Průměry z podmíněných charakteristik korelace	361
§	96. Empirické charakteristiky korelace v mezích dílčích souborů a jejich průměry	364
§	97. „Dílčí korelační poměr“ a „díleč korelační koeficient“	368
§	98. Regresní rovnice v případě tří znaků	371
§	99. Koeficient dvojnásobné korelace a dvojnásobný korelační poměr	373
§	100. Zobecnění uvedených vztahů pro větší počet znaků	374
§	101. Závěrečné úvahy o významu měř korelace	384

Hlava XVI. Symptomatické změny statistických čísel průběhem doby.

§	102. Úvodní úvahy	386
§	103. Vystižení trvalého směru vývoje čili sekulární tendence (secular trend)	389
§	104. Sezonní kolísání	399

	Str.
§ 105. Cyklická a nepravidelná kolísání	411
§ 106. Kritika metod harvardské školy	413
§ 107. Metoda postupných rozdílů (variale-difference method)	419
§ 108. Korelace časových řad. Korelace a kovariance	424
§ 109. Synchronická a asynchronická korelace	429
§ 110. „Pohyblivá“ korelace	431

Přehled literatury.

Obecné učebnice teorie statistiky	434
Úvod. Podstata statistiky a statistické metody	437
HI. I.—II. Statistický soubor a jeho popisování podle kvalitativních znaků	438
HI. III.—V. Popisování souborů podle kvantitativních znaků (rozložení četností, střední hodnoty, míry rozptylu)	439
HI. VI. Indexní čísla	440
HI. VII.—XI. Pojem pravděpodobnosti a zákon velkých čísel	443
A. Matematické základy počtu pravděpodobnosti a zákona velkých čísel	443
I. Klasická díla o počtu pravděpodobnosti	443
II. Učebnice a obecná pojednání o počtu pravděpodobnosti	444
III. Monografická literatura o matematických základech počtu pravděpodobnosti a jeho použití pro statistiku	445
B. Logické základy nauky o pravděpodobnosti a zákona velkých čísel vztahu ke statistice	454
HI. XII. Stabilita statistických čísel	457
HI. XIII.—XV. Stochastická závislost	458
HI. XVI. Symptomatické změny statistických čísel průběhem doby	464
Seznam značek	469
Rejstřík	473
Opravy	XVI